

Школска 2022/2023. година
Републичко такмичење ученика средњих школа
из српског језика и језичке културе
4. разред

Шифра: _____

Бр.	Питања	Поени
	<p>Пажљиво прочитај следећи текст и одговори на питања 1–8. Реченице су ради лакшег сналажења нумерисане.</p> <p>(1) Била два попа и живели су у једном селу у Банату. (2) Које је то село, нећемо вам казати, да не би село, ни криво ни дужно, излагали подсмеху, пошто оно није ни најмање криво за све ово што ће се у овој приповеци причати.</p> <p style="text-align: right;">(Стеван Сремац, <i>Поп Ђура и поп Спира</i>, прилагођено)</p>	
	Скраћенице: КР – комуникативна реченица; ПР – предикатска реченица.	
1.	Синтагма <i>два попа</i> назива се _____ синтагма. У генитиву она гласи: _____.	
2.	Синтагма у <i>једном селу у Банату</i> (из 1. КР) има следећу синтаксичку функцију: а) допунског предикатива; б) прилошке допуне за место; в) прилошке одредбе за место; г) прилошког дела предиката. Заокружи слово испред тачног одговора.	
3.	Зависна ПР <i>које је то село</i> (из 2. КР) припада следећој врсти зависних реченица (наведи прецизан назив): _____ и има следећу синтаксичку функцију: _____.	
4.	У саставном напоредном односу у 2. КР стоје следећи реченични конституенти: _____.	
5.	Именица <i>село</i> у 2. КР има два значења: „насељено место” и „становници насељеног места”. Друго значење добијено је од првог значењским механизмом који се назива _____.	
6.	Зависна ПР <i>што ће се у овој приповеци причати</i> (из 2. КР) припада следећој врсти зависних реченица: _____.	
7.	Реч <i>што</i> у ПР <i>што ће се у овој приповеци причати</i> је: а) везник; б) речца; в) прилог; г) заменица. Заокружи слово испред тачног одговора.	
8.	Из ПР <i>што ће се у овој приповеци причати</i> : а) уклоњен је вршилац радње; б) уклоњен је трпилац радње; в) уклоњени су и вршилац и трпилац радње. Заокружи слово испред тачног одговора.	
9.	У реченици <i>На клупи испод оног дивног хлада, врло zgodног за претресање свега и свачега, седеле су радо и често обе попадије</i> подвучена конструкција има следеће прилошко значење: _____.	

Бр.	Питања	Поени
10.	<p>КР <i>Колико тек малих сокака има, а сви су широки!</i> састоји се од две независне ПР. Напиши какве су оне по врсти.</p> <p>а) Прва независна ПР: _____;</p> <p>б) друга независна ПР: _____.</p>	
11.	<p>Синтагма <i>малих сокака</i> из реченице <i>Колико тек малих сокака има!</i> има следећу синтаксичку функцију: _____.</p>	
12.	<p>У реченици <i>Дању газе по води комишјска дечурлија</i> глагол <i>газе</i> конгруира са именицом <i>дечурлија</i>:</p> <p>а) семантички; б) граматички; в) и семантички и граматички.</p> <p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p>	
13.	<p>У реченици <i>Господин попа оде у цркву да крсти, а после крштења иде кући детињој, где га позива отац на ручак</i> у супротном напоредном односу стоје:</p> <p>а) једна зависна и једна независна ПР; б) две зависне ПР; в) две независне ПР.</p> <p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p>	
14.	<p>У следећој реченици:</p> <p>Хуче поп Спира и јури за Аркадијом, држећи се обема рукама за трбух. – А јао, несрећни Спирос, шта ћеш сад?!</p> <p>презент <i>хуче</i> и <i>јури</i> употребљен је: а) апсолутно; б) релативно; в) модално.</p> <p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p>	
15.	<p>Независна ПР <i>шта ћеш сад</i> у реченици из претходног задатка припада подврсти узвичних реченица која се назива _____.</p>	
16.	<p>Заокружи слова испред реченица у којима крњи перфекат има модално значење:</p> <p>а) Драги гости, живели! б) Кад смо стигли, домаћини већ свашта спремили. в) Ја разбила чашу! г) Никад среће немао!</p>	
17.	<p>Упиши запете тамо где је то неопходно:</p> <p>Фамилија <i>Iridaceae</i> у коју спада шафран обухвата преко 2200 врста а најраспрострањеније су гладиола и перуника. Име <i>шафран</i> потиче од арапске речи која значи „жут” какви су тучкови у цветовима ове драгоцене биљке.</p>	
18.	<p>Подвуци називе индоевропских језика који не припадају ниједној ужој породици:</p> <p>грчки, шведски, румунски, албански, јерменски, ирски.</p>	
19.	<p>Заокружи слово испред реченица у којима је <i>јел'</i> скраћено <i>је ли</i>:</p> <p>а) Јел' он то стварно мисли? б) Јел' су сви ту? в) Јел' Марија стигла? г) Јел' тај задатак тежак?</p>	
20.	<p>Особа која сачињава списак, попис књига и других публикација јесте:</p> <p>а) библист(а); б) библиофил; в) библиоман; г) библиограф.</p> <p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p>	

Прегледао: _____

Укупно поена: _____

Школска 2022/2023. година

Републичко такмичење ученика средњих школа
из српског језика и језичке културе

4. разред

Решења

1. паукална, *двају попова*
2. б)
3. зависноупитним / зависноупитна, прави/директни/ближи објекат
4. апозитиви
5. метонимија
6. односним (односна) / релативним (релативна)
7. г)
8. а)
9. намене
10. а) узвична / екскламативна, б) обавештајна
11. партитивне допуне (партитивна допуна)
12. а)
13. в)
14. б)
15. реторско питање
16. а), г)
17. Фамилија *Iridaceae*, у коју спада шафран, обухвата преко 2200 врста, а најраспрострањеније су гладиола и перуника. Име *шафран* потиче од арапске речи која значи „жут“, какви су тучкови у цветовима ове драгоцене биљке.
18. грчки, албански, јерменски
19. в), г)
20. г)